

Pracovná skupina pre zemiaky, 8. februára 2021

Predsedal Arnaud Delacour (FR).

Situácia na trhu: dopady pandémie Covid-19 a brexitu

Predseda júci upozornil členské štáty na zasielanie štatistík sekretariátu, aby bolo možné podľa nich komunikovať s Komisiou.

FR reprezentant za hlavný problém označil zníženie maximálnych limitov pre fungicíd imazalil. Výnosy škrobových zemiakov v roku 2020 boli veľmi nízke, pri sadbových je problémom výskyt viróz (potvrdili aj zástupcovia NL a DE). V súvislosti so zavretím HORECA sektoru narástol dopyt po čerstvých zemiakoch, stagnuje dopyt po mrazených. Dúfajú v zlepšenie situácie v marci.

DE zástupkyňa informovala o náraste plochy pre pestovanie zemiakov, poklese produkcie konzumných zemiakov a náraste škrobových. Spotreba čerstvých zemiakov a smažených zemiakových lupienkov stúpla, negatívny je klesajúci vývoz.

ES zástupca informoval o stabilnej situácii na trhu, rastie spotreba v prepočte na obyvateľa. Odbyt pre HORECA je obmedzený, kompenzuje sa však nárastom maloobchodného predaja. Spracovateľský priemysel naviazaný na turizmus je tiež zasiahnutý, otázkou je vývoj turizmu v tomto roku. Poklesli pestovateľské plochy skorých aj konzumných zemiakov, sčasti aj kvôli zákazom aktívnych látok na ochranu rastlín a nedostatku alternatív.

IT zástupca informoval o viac-menej stabilnej situácii na trhu, najviac boli zasiahnuté ceny čerstvých zemiakov, ale napr. ceny certifikovaných sú veľmi dobré. Zavretie HORECA sektoru sa negatívne prejavilo na trhu s mrazenými výrobkami, ale neočakávajú sa žiadne zmeny investičných plánov.

BE informovalo o problémoch s kvalitou, ale kontrakty producentov boli splnené. Dopyt spracovateľského odvetvia je nízky, ale spotreba čerstvých zemiakov stúpla.

FI reprezentant informoval o zložitej jari 2020 – pokles spracovateľského odvetvia o 52 %, aktuálne sa síce situácia lepšie, ale nedosahuje normálne hodnoty.

RO zástupca informoval o veľkej spotrebe zemiakov v RO (97 kg/osoba/rok), sadbové dovážajú z DE a NL, exportujú na UA a do Moldavska. Spracovateľské odvetvie je veľmi malé. RO organizácie chcú apelovať na svoje národné authority, aby zlepšili sledovanie štatistík, ktoré nie sú úplné.

Potenciálne schválenie návrhu listu žiadajúceho obnovenie nariadenia

Sekretariát informoval o návrhu listu Komisii, v ktorom žiadajú uznanie aktuálnej závažnej situácie v odvetví zemiakov a obnovenie vykonávania čl. 222 ods.1 prvého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa udeľuje výnimka z pravidiel hospodárskej súťaže, aby bolo možné v nadchádzajúcich 6 mesiacoch vykonať nevyhnutné opatrenia na stabilizáciu odvetvia.

Proti tomuto návrhu vystúpila DE zástupkyňa, sekretariát ju vyzval na konzultáciu so svojou organizáciou, lebo list musí byť odsúhlasený jednotnomyseľne. Odpoveď DE bude zaslaná mailom.

Fytosanitárne otázky: 1,4-dimetylnaftalén, chlórprofám, metribuzín, imazalil

Sekretariát informoval o neobnovení licencie pre chlórprofám (CIPC), čo predstavuje ďalšie výzvy pri uskladňovaní zemiakov. S alternatívnymi inhibítormi klíčenia je málo skúseností, jednou z možných alternatív je 1,4-dimetylnaftalén. Aktuálne je použitie tejto látky v EÚ povolené do 30. 6. 2024, výzvou v súčasnej dobe sú jej povolené maximálne limity rezíduí, čo predstavuje problémy pre vývozcov výrobkov zo zemiakov ošetrovaných 1,4-dimetylnaftalénom. Sekretariát spolu s partnermi zaslali Komisii list, v ktorom ju vyzvali podporiť súčasné exportné možnosti pre európske spracované zemiakové výrobky.

Sekretariát k predchádzajúcemu uviedol, že možnou alternatívou k chlórprofámu môže byť mäťový olej alebo rôzne citrusové esenciálne oleje. Upozornil ale aj na riziká ich použitia, napr. požiar na farme v BE.

V diskusii BE zástupkyňa prípad požiaru potvrdila, ich organizácia preto vydala odporúčania pre aplikáciu nových produktov na svojej webstránke. ES zástupca uviedol, že ako alternatívu k chlórprofámu používajú 1,4-dimetylnaftalén, ktorý ale nie je dostatočne efektívny.

DE zástupkyňa informovala o začiatku procesu predĺženia doby platnosti schválenia metribuzínu v roku 2019, no obáva sa, že platnosť nakoniec predĺžená nebude. Situácia v DE sa naďalej bude sledovať.

Sekretariát ďalej informoval o imazalile, pri ktorom bude proces predĺženia platnosti zahájený v roku 2022. Vzhľadom na to, že stále nie sú vhodné alternatívy, treba pokračovať v obhájbe oboch aktívnych látok.

Obchodné vzťahy medzi EÚ-27 a UK

Sekretariát informoval o návrhu listu Komisii, v ktorom požaduje prijatie opatrenia na uznávanie rovnocennosti sadbových zemiakov medzi UK a EÚ-27. Od 1. 1. 2021 už nie je možný dovoz sadbových zemiakov, čo vytvára neistotu pre odvetvie zemiakov v EÚ.

SPP 2020+ a prechodné nariadenia

Sekretariát informoval o začatí trialógov k SPP 2020+ počas DE predsedníctva a o fakte, že sa na prvom tzv. supertrialógu zúčastnil aj výkonný podpredseda Komisie F. Timmermans. PT predsedníctvo sa rozhodlo nateraz opustiť blok o podmienenosti a zamerať sa na iné prvky SPP (napr. nový model vykonávania politiky) a má ambície dosiahnuť dohodu do mája. Ďalšie trialógy prebehnú 10. 2. a 3. 3. 2021. Sekretariát pred každým rokovaním trialógu posielal inštitúciám list so stanoviskami Copa a Cogeca. Upozornil aj na zoznam možných ekoschém, ktorý bol nedávno zverejnený, ale zatiaľ nebol predmetom trialógu. Zoznam bude prerokovávaný v skupine CDG 12. 2. 2021.

V diskusii FR zástupca zdôraznil nutnosť zaistenia finančnej podpory pre organizácie výrobcov v odvetví zemiakov. Podporil ho predsedajúci, podľa ktorého je nutné posilniť zdroje pre opatrenia na riadenie rizík.

Sekretariát upozornil na rozdielne pozície Rady a Parlamentu ohľadom rozdelenia finančnej obálky I. piliera, najmä pre ekoschémy, čo bude mať dopad na percento prostriedkov pre organizácie výrobcov, odvetvové a medziodvetvové organizácie. Pozícia Copa a Cogeca je min. 60 % I. piliera na platby na podporu príjmov. Uviedol aj, že platby viazané na produkciu budú možné v rámci SPP 2020+, zatiaľ sa nevie, ktorý sektor bude spôsobilý a aká časť bude na ne vyčlenená.

Predseda júci na záver uviedol, že platby viazané na výrobu majú veľký potenciál najmä pre sektor škrobových zemiakov, ale je nutné zaistiť, aby nedošlo k narušeniu jednotného trhu.

Súčasný stav revízie smerníc o uvádzaní osiva a rozmnožovacieho materiálu na trh

Sekretariát len stručne informoval o výzve Rady počas FI predsedníctva, ktorá poverila Komisiu vypracovaním štúdie o revízii súčasných právnych predpisov EÚ o produkcii osiva a jeho uvedenia na trh. Dotazník bol vyplnený a odoslaný.

Súčasný stav týkajúci sa nových genomických techník (NGTs)

Rada ministrov poľnohospodárstva vyzvala dňa 8. 11. 2019 Komisiu na predloženie štúdie o technikách manipulujúcich s genómami, na základe ktorej by sa malo rozhodnúť o prípadných úpravách legislatívy o GMO. Komisia požiadala zúčastnené strany o vyplnenie dotazníku, sekretariát pripravil odpoveď, prezentácia výsledkov sa očakáva v apríli. Sekretariát uviedol, že v oboch stratégiách (pre biodiverzitu a F2F) boli predložené pozmeňovacie návrhy, niektoré v prospech NGS, iné proti nim.

Stanovisko EFSA bolo publikované 24. 11. 2020, podľa neho techniky úpravy genómu, ktoré modifikujú DNA rastlín, nepredstavujú väčšie nebezpečenstvo než konvenčné šľachtenie alebo techniky, ktoré do rastlín zavádzajú novú DNA.

Sekretariát upozornil na dôležitosť NGS v odvetví zemiakov, preto spolu s Euroseeds pripravujú spoločnú správu na ich podporu.

FR zástupca informoval o dokumente prezentujúcom konkrétne príklady využitia NGS v sektore zemiakov vo FR, dokument zaslali sekretariátu, ale je možné poskytnúť ho aj ostatným členom skupiny.